

LXX.

ALPHONSE DE LAMARTINE.

(1790—1869.)

Díla básnická: Méditations poétiques (1820) Les nouvelles méditations poétiques (1823) Les Harmonies poétiques et religieuses (1829 a 1835) Jocelyn, idylla veršem (1838) La chute d'un ange (1839) Les recueils (1839). Mimo díla básnická vydal několik povídek, řadu děl historických, cestopisných, literárních hovorů a kritik, a vlastní své upomínky.

JEZERO.*)

Ku novým břehům tak vždy hnáni v jednu stranu 13
a bez návratu vždy a dál strženi v proud, 12
ni na jediný den na věků oceanu 13
což nemůžeme kotvu uvrhnout? 10

Ó krásné jezero! Rok neuběhl celý 13
a blíže proudů tvých, jež chtěla viděti, 12
sám sedám v myšlenkách na kámen obemšelý, 13
kde zřelo tys ji seděti! 8

*) Slavná elegie tato vyšla již česky v překladu Miroslava Krajníka v Květech čís. 12. v 1869. Zde podávám překlad její na základě nového vydání Lamartineových básní nevydaných (Poésies inédites, publiées par Mme. Valentine de Lamartine et précédées d'une préface de M. de Laprade. Paris, Hachette 1881). V knize té otištěna jest elegie tato v původním znění, jak vyšla z pera básníka, který v pozdějších vydáních z této básně dvě krásné sloky vypustil. Jsou to sloky 10. a 11. Odchyly ostatní jsou menší důležitosti

Překladatel.

Ty stejně hučelo's, o břeh, jenž skalin plný, 13
se stejně lámalo o bok jich strhaný 12
a k drahým nožkám jí jak nyní pěnu z vlny 13
hnal příboj větrem šlehaný. 8

Kdys večer, zda-li víš, my v tichu pluli tady, 13
vše spalo pod nebem, vše spalo na vodách, 12
a pouze v souzvuku nad proudů tvojich spády 13
ruch veslařů jak hudba táh'. 8

Tu náhle hlaholem, jenž cizí této zemi, 13
ten kouzelný břeh kol ve zpěvném echu zněl, 12
proud náhle ztišil se a hlas, jenž drahý je mi, 13
ten tato smutná slova pěl: 8

»Ó čase, zdrž svůj let, vy lásky blahé chvíle 13
ó zadržte svůj běh! 6
Ať můžem' užiti vše plesy, slasti milé 13
dnů nejkrásnějších z všech! 6

Dost nešťastníků těch, již po vás lkají v touze, 13
ó prchejte dál jim! 6
Bud' vaší kořistí jich starost a jich nouze, 13
však zapomnění dejte blaženým! 10

O málo chvilek jen lká nadarmo mé hoře, 13
čas prchá, jen se kmit. 6
Já k této noci dím: Ó neprchej a zoře 13
noc chvátej rozptýlit! 6

Ó milujme se jen a chvíle v srázném běhu 13
ó pospěšme, ať užijem', 8
vždyť člověk přístavu a čas ten nemá břehu, 13
on prchá a my jdem'!« 6

I zamlčela se a srdce, oči plaše 13
si padly v náručí, slov našich. váznul let, 12
a v dlouhém znícení ulétly duše naše 13
výš, jiný kde je svět. 6

XXXVI.

MARCELINE DESBORDES-
VALMORE.

(1786—1859)

Velký lyrický talent pí. Valmorové vynikl v některých elegiích a písních, v nichž ozvaly se přirozené akcenty trpícího žen-kého srdce neobyčejnou bezprostředností a silou. Život její byl jeden řetěz dobrodružství a strádání. Svě doby slavena byla nejpřednějšími současnými básníky a kritiky; v době nejnovější obrácena k ní opět pozornost; nejrafinovanější škola moderní poesie franc. našla v jejích prostých slokách jistou příbuznost s vlastními výtvoři. Sebrané básně její vyšly r. 1872 u Charpentiera a úplněji u Lemerra r. 1891.

—••—

MÁM SRDCE NA PRODEJ . . .

Mám srdce na prodej,
chceš-li je koupiti,
mám srdce na prodej,
chceš-li, však nesmlouvej!

Cit lásky Bůh mu dal,
můžeš mu něžnost dát,
cit lásky Bůh mu dal,
sobě jen aby plál.

Cenu ti udělám,
chceš-li ji vskutku znát,

cenu ti udělám,
nediv se tomu sám!

Své-li jsi neztratil,
dej a buď pánem mým,
své-li jsi neztratil
dej, bys mé zaplatil!

Nemáš-li celé, slyš,
pak budu míti bol,
nemáš-li celé, slyš,
konec je všemu již!

Zavru v něm každý cit,
pro celý život kol,
zavru v něm každý cit,
Bůh jen je bude mít!

Do naší lásky snů
život je srázů pln,
do naší lásky snů,
čítá on, málo dnů.

A duše dá se v chvat,
jest čistý přej vln
a duše dá se v chvat —
buď mřít — buď milovat!

CO'S Z NĚHO UDĚLAL.

Ty jsi měl srdce mé!
Jak jen je unést!
Srdce tak za srdce,
štěstí tak za štěstí!

Tvoje se vrátilo,
já nemám jiné víc,
tvoje se vrátilo,
moje se ztratilo!

Pod tíží rozkoše my oba oněměli, 13
 nám duše klesaly, a srdce na chvíli 12
 ta byla na sobě, rty na sobě se chvěly 13
 a »Věčnost« pravily! 6

Ó nebe! možno to, že chvíle opojení, 13
 kdy láska, štěstí nám proud plný podává, 12
 tak od nás prchají ve stejném urychlení, 13
 jak chvíle smutku mlhavá? 8

Jak, není možnosti, zde zanechat stopy? 13
 Jsou pro vždy ztraceny? Propadly zcela tmám? 12
 Čas, jenž je daroval, týž čas je v proud svůj stopí 13
 a více nevrátí je nám? 8

Nic! Věčnost! Minulost! Ó strže plné stínů,
 co děláte z těch dnů, jež pohltí váš vztek?
 Ó mluvte, vrátíte nám aspoň na hodinu
 těch rajských plesů vděk?

Vy, jichž čas ušetří, jimž vždycky mladost vrátí,
 vy skály, jezero, nádherná zeleni!
 Té noci, přírodo, té noci zachovati
 hled aspoň vzpomnění!

Ať trvá v klidu tvém i v bouře tvojí hromech,
 ať prodchne jezero, tvých břehů lahodu,
 tkví v skalách divokých a zasmušilých stromech,
 jež visí nad vodu;

Ať dýše v zefýru, jenž chvěje se a letí,
 ať v písni břehů tvých, jež břehy zaznívá,
 ať v hvězdě stříbrné, jíž matně do perleti
 se povrch vod tvých zaskvívá;

Ať vítr, který lká, ať třtina, která vzdychá,
 ať vůní lehounkou vzduch sycen modravý,
 a vše co slyšíme, co zříme a co dýchá,
 kdys »Milovali se« ať vypráví!

SOCHAŘI D'ORSAY.*)

Ve formě hliněné ve kypící bronz žhavý
 tvář moji smrtelnou v dav lidí pohrdavý
 budoucích století až odkáže tvá dlaň;
 až ruka zvědavá se nad mé vrásky schýlí,
 (ta pustá řečiště myšlének proudy zryly)
 tu budou ptáti se: Čí asi je to skráň?

Zda za vlast raněný to vojin vzpřímen stojí?
 Kněz šepce modlitbu, či básník hymnu svoji?
 Zda proti vzbouřeným to davům řečník jest?
 Či tribun pokoje, nad zástupu jenž vřavu
 své srdce, ňadra svá chce dáti v pospas davu,
 by mohla svoboda se čistá k nebi vznést?

Neb v noze vypjaté a v chvějícím se čele,
 a v ohnivých těch rtech, jež otvírá dech směle,
 v tom kynu, jenž jest mír, v tom srdci, jež je vzlet,
 v tom boku, nadšením jenž nazvedá se celý,
 v tom oku, které sní, v té páži, která velí,
 do kovu Fidias tu sedm duší zhnět.

Ach, sedm! — Fidias! — A já mám jednu pouze!
 Já osud všeho nes', mne stihla každá nouze,
 zbraň stokrát zlomená já v rukou času jsem,
 jen trosky siju kol svou dlouhou cestou k hrobu,
 a slyším šeptati svou udivenou dobu:
 Hle, v boje půli mdlý tak padá každý v zem.

On Boha opěval a zabily jej modly!
 Pak malým dali v plen jej velcí světa podlí.
 Proč šetřil's naši krev, my měli jsme jí dost,

*) Znamenitou tuto báseň posud netištěnou sděluje bývalý sekretář Lamartineův pan Charles Alexandre ve svých »Vzpomínkách na Lamartinea«. Báseň, jak zjevno, jest z posledních dob života básníkovy, kdy nedostatek a zapomnění zaklepaly na dvéře jeho. V slokách 5. a 6. naráží Lamartine na svou činnost politickou.

PÍSEŇ.

Ztratíme-li s žitím v boji
 mladost svoji
 a s ní všecko veselí,
 v smutek co nám dá zpět štěstí,
 hudba jesti
 a pak krása, příteli!

Těcha, radost ustavičná
 tvář je sličná,
 víc jest než muž v zbraních všech.
 Nejvíc v srdce těchy lije
 melodie
 zbožňovaná v mládí dnech!

SONET

panu Regnierovi, herci komedie francouzské, když ztratil
 svou dceru.

Ký je to zármutek, jenž tak mne v pouto jal?
 My poznali se pouze duchem, chvíli
 jen spolu smáli se a hovořili,
 když lenost mou on živostí svou vzňal.

Co kouřím krok pak v divadlo se chýlí,
 kde on, všech mistr s vervou starou hrál,
 kde vtip a žert mu ve všech barvách plál,
 tu Pankrác byl, tam Scapin roztomilý.

Proč, jakým právem jeho bol mne kruší?
 Jej sotva znám a k chůzi nemám síly,
 když slyším, pro mrtvou že dceru kvílí.

Já nevím, Bůh ví, v bědné lidské duši
 myšlénka nejlepší se vždy jen tuší,
 však slza teče — ta se sotva mýlí.

SLEČNĚ * * *

Ó ženy, co lze o vás říci,
vy osudnou tu máte moc,
nás vrhnout usmívavou lící,
buď v zavrať neb v zoufalství noc.

Dvě slova — pouhé pomlčení,
zrak výsměšný neb roztržit
se od vás náhle v dýku mění,
když pro vás plápolá náš cit.

Můž' pýcha vaše velká býti,
neb my jsme na to podlí dost,
a naše křehkost můž' jen míti,
za vinu vaši mohutnost.

Však veškerá moc hyne brzy,
když láska k vám je veliká;
kdo trpět musí, mlčí, slzí,
ten v pláči od vás utíká.

Však necht' si třeba srdce puká,
ten smutek pln je větších vrad.
Mně milejší jsou naše muka,
než vaše řemeslo — být kat.

Eternité, néant, passé, sombres abîmes,
Que faites-vous des jours que vous engloutissez?
Parlez : nous rendrez-vous ces extases sublimes
Que vous nous ravissez?

O lac! rochers muets! grottes! forêt obscure!
Vous, que le temps épargne ou qu'il peut rejoindre,
Gardez de cette nuit, gardez, belle nature,
Au moins le souvenir!

Qu'il soit dans ton repos, qu'il soit dans tes orages,
Beau lac, et dans l'aspect de tes riants coteaux,
Et dans ces noirs sapins, et dans ces rocs sauvages
Qui pendent sur tes eaux.

Qu'il soit dans le zéphyr qui frémit et qui passe,
Dans les bruits de tes bords par tes bords répétés,
Dans l'astre au front d'argent qui blanchit ta surface
De ses molles clartés.

Que le vent qui gémit, le roseau qui soupire,
Que les parfums légers de ton air embaumé,
Que tout ce qu'on entend, l'on voit ou l'on respire,
Tout dise : Ils ont aimé!

XIV

LA GLOIRE

À un poète exilé.

Généreux favoris des filles de mémoire,
Deux sentiers différents devant vous vont s'ouvrir :
L'un conduit au bonheur, l'autre mène à la gloire;
Mortels, il faut choisir.

Que son soleil soit doux, que son ciel soit d'azur,
Et que pour l'étranger toujours ses vins mûrissent.

Pour moi, loin de ce port de la félicité,
Hélas! par la jeunesse et l'espoir emporté,
Je vais tenter encore et les flots et l'orage;
Mais, ballotté par l'onde et fatigué du vent,
Au pied de ton rocher sauvage,
Ami, je reviendrai souvent
Rattacher, vers le soir, ma barque à ton rivage.

XIII

LE LAC

Ainsi, toujours poussés vers de nouveaux rivages,
Dans la nuit éternelle emportés sans retour,
Ne pourrons-nous jamais sur l'océan des âges
Jeter l'ancre un seul jour?

O lac! l'année à peine a fini sa carrière,
Et près des flots chéris qu'elle devait revoir,
Regarde! je viens seul m'asseoir sur cette pierre
Où tu la vis s'asseoir!

Tu mugissais ainsi sous ces roches profondes,
Ainsi tu te brisais sur leurs flancs déchirés,
Ainsi le vent jetait l'écume de tes ondes
Sur ses pieds adorés.

Un soir, t'en souvient-il? nous voguions en silence;
On n'entendait au loin, sur l'onde et sous les cieux,
Que le bruit des rameurs qui frappaient en cadence
Tes flots harmonieux.

Tout à coup des accents inconnus à la terre
Du rivage charmé frappèrent les échos :
Le flot fut attentif, et la voix qui m'est chère
Laisa tomber ces mots :

« O temps! suspends ton vol, et vous, heures propices!
Suspendez votre cours :
Laissez-nous savourer les rapides délices
Des plus beaux de nos jours!

« Assez de malheureux ici-bas vous implorant,
Coulez, coulez pour eux;
Prenez avec leurs jours les soins qui les dévorent,
Oubliez les heureux.

« Mais je demande en vain quelques moments encore,
Le temps m'échappe et fuit;
Je dis à cette nuit : Sois plus lente; et l'aurore
Va dissiper la nuit.

« Aimons donc, aimons donc! de l'heure fugitive,
Hâtons-nous, jouissons!
L'homme n'a point de port, le temps n'a point de rive;
Il coule, et nous passons! »

Temps jaloux, se peut-il que ces moments d'ivresse,
Où l'amour à longs flots nous verse le bonheur,
S'envolent loin de nous de la même vitesse
Que les jours de malheur?

Eh quoi! n'en pourrons-nous fixer au moins la trace?
Quoi! passés pour jamais! quoi! tout entiers perdus!
Ce temps qui les donna, ce temps qui les efface,
Ne nous les rendra plus!